

Aan

Minister

nota

Versturen Landelijk Veiligheidsbeeld primaire keringen
(incl. Globale Kosteninschatting) naar Eerste en Tweede
Kamer

TER BESLISSING

Datum

16 oktober 2023

Onze referentie

IenW/BSK-2023/294873

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Beslistermijn

26-10-2023

Bijlage(n)

3

Aanleiding

In 2022 is de eerste beoordelingsronde van de primaire waterkeringen afgerond. Op 30 mei 2023 heeft u de feitelijke rapportage daarover door de toezichthouder, de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT), aan het parlement aangeboden (kenmerk IENW/BSK-2023/150972). Het nu voorliggende Landelijk Veiligheidsbeeld (LVB) geeft een breder beleidsbeeld van de toestand van de primaire keringen, inclusief Globale Kosteninschatting (GKI) van de versterkingsopgave tot 2050. U bent wettelijk verplicht het LVB ('verslag') in 2023 aan het parlement aan te bieden. In augustus is het proces van de brief met u besproken. Ook heeft een afstemronde langs verschillende gremia plaatsgehad, met een finale afstemming in het BO Water van 11 oktober 2023.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met de bijgevoegde kamerbrief (bijlage 1) en deze te ondertekenen, en inclusief de rapportage met de Globale Kosteninschatting (bijlage 2), aan de Eerste en Tweede Kamer te verzenden;

Advies is deze brief uiterlijk voor het Deltacongres op 9 november te versturen.

Kernpunten

Ad. 1) In de brief zijn na de afstemronde nog enkele wijzigingen doorgevoerd om de leesbaarheid te verbeteren. Deze veranderen de strekking en de boodschap van de brief niet. Daarnaast is het volgende toegevoegd:

- De verbinding met Integraal Riviermanagement (IRM) wordt iets uitgebreider weergegeven;
- Er wordt in meer algemene zin weergegeven dat er grote verschillen zijn tussen waterschappen qua aantal aan te pakken kilometers, complexiteit van de opgave en kosten. En er wordt aangegeven dat de hogere inschatting van de kosten te verklaren is door prijsstijgingen over de brede linie en een hogere inschatting van het aantal aan te pakken kilometers.
- Er is toegevoegd dat er nu al een (financieel) knelpunt dreigt bij het lopende HWBP. Dit gaat over het inpassen van de projecten binnen de afspraken en kaders op de korte termijn (programma 2026-2037). Daarnaast is aangegeven dat de korte termijn op dit moment nog inpasbaar is, maar dat er voor de toekomst naar een structurele oplossing moet worden gezocht;
- Er wordt in algemene bewoordingen aangegeven dat er sprake kan zijn van nieuwe afspraken aangaande het programma HWBP;

- Op verzoek van de waterschappen is in een separate tekstbox aan het einde van de brief extra aangestipt dat waterschappen en Rijk samen verantwoordelijk zijn voor waterveiligheid. We samen zullen kijken waar het slimmer kan en op tijd bespreken of er andere afspraken noodzakelijk en mogelijk zijn voor het HWBP.

Qua timing: op 9 november vindt het jaarlijkse Deltacongres plaats. Tijdens dit congres wordt het nieuwe HWBP-projectenboek aangeboden aan de Deltacommissaris. In dit projectenboek wordt het volgende aangegeven: "*Nieuwe inzichten van de beheerders op basis van het landelijk veiligheidsbeeld (n.a.v. LBO-1) en globale kosteninschatting laten een groei zien van de opgave en kosten*". Het is zaak dat deze boodschap dan ook al via de Kamerbrief bekend is.

Krachtenveld

Unie van Waterschappen: De Unie staat achter de boodschap en waardeert het dat ze vanaf het begin meegenomen zijn.

HWBP: Het HWBP is 50% Rijk en 50% waterschappen. Zij vragen ook aandacht voor de praktische problemen op kortere termijn.

Deltacommissaris: De Deltacommissaris steunt de boodschap, en vraagt aandacht voor het tempo, beschikbare menskracht en beschikbaar (emissieloos) materieel.

Toelichting

Internationale/Europese context

Voor de verdere uitwerking is er nadere afstemming met Duitse en Belgische overheden nodig, over de invloed van hun keringen op de waterveiligheid in Nederland. Er wordt gewerkt met partners om de mogelijkheden te verkennen voor het reduceren van het overstromingsrisico. In samenwerking met Rijkswaterstaat en de waterschappen worden gesprekken hierover met de betreffende buitenlandse overheden voorbereid.

Politieke context

Met het versturen van de kamerbrief wordt invulling gegeven aan een aantal toezeggingen om de Kamer te informeren over het Landelijk Veiligheidsbeeld van de primaire keringen n.a.v. de eerste Landelijke Beoordelingsronde. Er is vanuit de Kamer brede interesse voor het onderwerp.

Diverse fracties (VVD, SGP) hebben in het afgelopen jaar vragen gesteld over de beoordelingen van de afzonderlijke beheerders. Ook bij het WGO Water en de begrotingsbehandeling in 2022 zijn vragen gesteld over het voldoen aan de wettelijke normen. Ondanks het feit dat beheerders de veiligheid borgen, kan het LVB vragen oproepen bij burgers, bedrijven en financiële instellingen. De GKI geeft aanleiding om het (eerste) gesprek te voeren over de beschikbare middelen. In het LVB wordt aangegeven welke verdiepende stappen er te nemen zijn om nadere uitspraken te kunnen doen over het aanpassen van de financiële afspraken voor het HWBP, die vaststaan tot 2028. In de brief wordt aangegeven dat het aan een nieuw kabinet is om hier tegen die tijd een besluit over te nemen.

Financiële/juridische overwegingen

Uit de Globale Kosteninschatting komt naar voren dat de beheerders op dit moment schatten dat de opgave in kilometers en kosten stijgt (tot gemiddeld circa €24 miljard euro (prijsspeil 2023)) en dat de HWBP-opgave binnen de huidige wettelijke kaders en bestuurlijke afspraken onder druk staat (van 2023 tot 2050

Datum

16 oktober 2023

Onze referentie

IenW/BSK-2023/294873

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren en Zee

Waterveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

3

is circa €12,6 miljard (prijsspeil 2023) gereserveerd). Tegelijkertijd is het pas een eerste beeld met bepaalde uitgangspunten en grote onzekerheden. Om meer richting te kunnen geven aan nieuwe (financiële) afspraken is er meer informatie nodig.

Uitvoering en gevolgen voor de maatschappij

Het LVB bevestigt dat er een grote dijkversterkingsopgave is en dat het huidige HWBP-programma met kracht moet worden doorgezet. De veiligheid van de burgers wordt vergroot, maar dit betekent wel dat men vaker te maken zal krijgen met de uitvoering van HWBP-projecten.

Communicatie

Net als dit voorjaar wordt voor het najaar communicatie voorbereid door DCO in afstemming met DGWB en UvW. Er is een woordvoeringslijn opgesteld en deze wordt afgestemd met HWBP, UvW en staf Deltacommissaris.

Voorgaande ontwikkelingen en alternatieven

In augustus jl. is met u de inzet besproken tijdens de staf DGWB van 30 augustus. Bij die bespreking vroeg u om aandacht voor de (samenloop met) het concept rapport Algemene Rekenkamer en de consequenties van het beter toepassen meerlaagsveiligheid (dit is meegenomen in de bestuurlijke reactie op het rekenkamerrapport en woordvoeringslijnen). Het AR rapport is 12 oktober jl. gepubliceerd. Ook vroeg u om het proces goed in de tijd zetten en ook voor de korte termijn (financiële) knelpunten concreet te maken. Dit wordt (voor de korte termijn) opgepakt door de programmadirectie van het HWBP.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief	<u>Ter ondertekening</u> . Kamerbrief voor Eerste en Tweede Kamer met Landelijk Veiligheidsbeeld n.a.v. eerste Landelijke Beoordelingsronde Primaire waterkeringen
2	Rapportage AT Osborne en Witteveen+Bos – Globale Kosteninschatting n.a.v. LBO1	<u>Om mee te sturen met de kamerbrief</u> . Extern uitgevoerd rapport om eerste beeld te geven van de ingeschatte opgave in km en € zodat in 2050 alle primaire keringen voldoen aan de norm.

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
-------	-----------------	-------------

Datum

16 oktober 2023

Onze referentie

IenW/BSK-2023/294873

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren en Zee

Waterveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

3

25-08-2023	Landelijk veiligheidsbeeld primaire waterkeringen incl. Globale Kosteninschatting versterkingsopgave tot 2050	Betreft de redeneerlijn van de uitkomsten van de Globale Kosteninschatting, het instemmen met het nader onderzoeken van handelingsopties en het verder ter afstemming bespreken van de conceptkamerbrief LVB met de betrokken bestuurlijke partijen in het waterdomein.
------------	---	---

Datum

16 oktober 2023

Onze referentie

IenW/BSK-2023/294873

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren en Zee

Waterveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

3

nota

Aan

Minister

Landelijk veiligheidsbeeld (LVB) over de primaire waterkeringen, inclusief een Globale Kosteninschatting (GKI) van de versterkingsopgave tot 2050. Hiermee wordt een eerste inschatting gegeven van de kosten van de opgave die voortkomt uit de eerste Landelijke Beoordelingsronde (LBO1).

Kortheidshalve verwijs ik naar bespreking in staf DGWB vandaag.
Graag aandacht voor (samenloop met) concept rapport ARK en de consequenties van beter toepassen van meerlaags veiligheid.
Verder proces goed in de tijd zetten (boodschap dat er tot 2050 geld bij moet kan beleidsarm worden gegeven, maar ook tijdslijnen tot 2050 geven; wanneer zal aanvulling nodig zijn (jaren '20 al? Of pas later?)

TER BESLISSING

Datum

25 augustus 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/238891

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Beslistermijn

01-09-2023

Bijlage(n)

2

Aanleiding

Dit voorjaar heeft u de feitelijke rapportage over de beoordelingen van de primaire waterkeringen van de ILT en de Toets Grote Rivieren van RWS aan de Eerste en de Tweede Kamer gestuurd¹. Daarbij is aangegeven dat dit najaar een beleidsmatige duiding wordt gegeven in de vorm van het Landelijk Veiligheidsbeeld (LVB) over de primaire waterkeringen. Het LVB geeft een breder beeld van de toestand van de primaire keringen, inclusief een Globale Kosteninschatting (GKI) van de versterkingsopgave tot 2050. Hiermee wordt een eerste inschatting gegeven van de kosten van de opgave die voortkomt uit de eerste Landelijke Beoordelingsronde (LBO1).

In juni bent u geïnformeerd over het LVB. De toen voorliggende versie was nog zonder GKI. Het concepteindrapport GKI is op 17 augustus opgeleverd. Hoofdpunten hiervan zijn dat er op basis van opgave van de keringsbeheerders wordt ingeschat dat van de 3.500 km aan primaire keringen ca. 2.000 km aangepakt moet worden en dat de totale kosten grofweg €24 miljard (prijspeil 2023) bedragen met een bandbreedte van €15,7 tot €32,9 miljard.

Het betreft hier een inschatting en er zijn nog veel onzekerheden. Zoals over het daadwerkelijk te versterken aantal kilometers, prijsontwikkelingen en het toepassen van klimaatscenario's. Momenteel wordt er jaarlijkse door Rijk en waterschappen gezamenlijk €426 miljoen (prijspeil 2021) ingelegd t.b.v. de versterkingsopgave. Hiermee is er tot 2050 ca. €12 miljard (prijspeil 2021) gereserveerd. Dat is dus fors minder dan de inschatting uit de GKI. Gezien de grote onzekerheidsmarge is deze kosteninschatting vooralsnog niet geschikt om er één op één een taakstellend budget op te baseren. Het geeft wel een beeld van de ordegrrootte van de te verwachten kosten, en dat de beschikbare middelen zeer waarschijnlijk niet toereikend zullen zijn.

Gezien deze uitkomsten leggen we de voorgestelde redeneerlijn voor de kosteninschatting, in de vorm van een concept-Kamerbrief (bijlage 02) en de afstemming hierover graag aan u voor. De te kiezen aanpak zal worden meegenomen in de duiding (beleidsmatige reactie) van de kosteninschatting in het concept LVB.

De komende weken vindt de laatste ronde van afstemming van het LVB plaats, inclusief duiding van de net opgeleverde kosteninschatting, in diverse gremia, met o.a. waterschappen, RWS, HWBP. Dit mondt uit in finale afstemming in het BO

¹ Zie beslisnota IENW/BSK-2023/34290

Water van 11 oktober. De eerste brede overleggen staan gepland begin september. Gezien de strakke planning consulteren we u graag nu, zodat we uw beeld mee kunnen nemen voordat de afstemming geheel doorlopen is. In de bijlage vindt u ter beoordeling het concept van de Kamerbrief met het LVB. De eindversie zal na het BO Water van oktober ter finale goedkeuring aan u worden voorgelegd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

1. In te stemmen met de redeneerlijn van de uitkomsten van de Globale Kosteninschatting van de versterkingsopgave tot 2050.
2. In te stemmen met het voorstel om in 2024 handelingsopties nader te onderzoeken en besluitvorming over eventuele aanvullende (financiële) afspraken plaats te laten vinden in 2025. Zodat daarna eventueel het traject voor een wetswijziging ingezet kan worden en de (financiële) afspraken per 2028 zijn aangepast.
3. In te stemmen met het verder ter afstemming bespreken van de conceptkamerbrief Landelijk Veiligheidsbeeld primaire waterkeringen incl. Globale Kosteninschatting versterkingsopgave tot 2050, met de betrokken bestuurlijke partijen in het waterveiligheidsdomein;
4. Uw eventuele commentaar te geven op de bijgevoegde conceptkamerbrief met Landelijk Veiligheidsbeeld en uitkomsten Globale Kosteninschatting.

Kernpunten

Ad 1) Voorgestelde redeneerlijn uitkomsten GKI:

- De GKI geeft een eerste beeld van de omvang voor de totale geschatte opgave tot 2050 (ca. €24 miljard euro (prijspeil 2023)) en geeft het inzicht dat de HWBP-opgave binnen de huidige wettelijke kaders en bestuurlijke afspraken onder druk staat (Rijk en waterschappen dragen elk €213 miljoen/jaar bij (prijspeil 2021); tot 2050 geeft dit een totaal van ca. €12 miljard (prijspeil 2021)).
- Tegelijkertijd is het een eerste beeld met bepaalde uitgangspunten en grote onzekerheden. Daarmee is het niet geschikt om als enige/directe onderbouwing te dienen voor nieuwe (financiële) kaders voor de versterkingen.
- Om meer richting te kunnen geven aan nieuwe financiële of andersoortige afspraken is er meer informatie nodig en moet geprobeerd worden de onzekerheden te verkleinen waar mogelijk. Hier trekken we 2024 en 2025 voor uit.
- Samen met de inzichten uit de Lange Termijn Programmering van het HWBP, de evaluatie van de subsidieregeling HWBP in 2024 en de evaluatie van Waterwet in 2024, vormt dit de input voor een concreet voorstel voor het naar verwachting noodzakelijke herzien van de (financiële) afspraken voor het HWBP die in de Waterwet tot 2028 vaststaan.

Het is van belang om daarvoor een zorgvuldig proces te doorlopen met de betrokken partijen (waterschappen, UvW, HWBP, RWS) gezien het alliantieverband (IenW en waterschappen) waarbinnen dijkversterkingen worden uitgevoerd. Het begin daarvan wordt meegenomen in het afstemproces met deze partijen over het LVB inclusief GKI de komende weken.

Datum

25 augustus 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/238891

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee

Waterveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

2

Ad 2) Voorstel om in 2024 handelingsopties nader te onderzoeken en besluitvorming voor eventuele aanvullende (financiële) afspraken plaats te laten vinden in 2025

De uitkomsten van de Globale Kosteninschatting hebben een grote onzekerheid. Enerzijds stellen we voor om te onderzoeken of deze onzekerheid te verkleinen is. Bijvoorbeeld over het aantal kilometers dat daadwerkelijk versterkt moet worden; maar ook over de wijze waarop dijkversterkingen aangepakt worden. Er zijn extra analyses nodig om de onzekerheden over de opgave en de kosten te verkleinen. Anderzijds zal er bezien worden welke beleidsmatige/bestuurlijke keuzes er daarmee voor komen te liggen. Dit kan gaan over een flexibeler wijze van programmeren, verbetering van de projectbeheersing en – uitvoering, bezien maakbaarheid markt, etc.

Datum

25 augustus 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/238891

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir. Waterveiligheid, Rivieren
en Zee
Waterveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

2

Ad 4) Samenvatting conceptkamerbrief Landelijk Veiligheidsbeeld inclusief Globale Kosteninschatting (zie bijlage 02 voor de gehele conceptbrief)

Hoofddlijn voorgesteld Landelijk Veiligheidsbeeld (conform kamerbrief mei jl.): veel keringen (62%) voldoen zoals verwacht nog niet aan de nieuwe normen die sinds 2017 gelden. De normen gaan uit van de verwachte situatie van 2050 en het bij invoering afgesproken doel is dat in dat jaar alle keringen aan de nieuwe normen voldoen. Er is dus urgentie maar ook nog tijd. We werken met de hele sector onverminderd aan meerdere beoordelingsronden en het aanpakken van de keringen. Ondertussen wordt het instrumentarium voor beoordelen en versterken continu doorontwikkeld en nieuwe kennis verwerkt. Er volgen nog twee beoordelingsrondes (2023-2034 en 2035-2046), waarin de versterkingsopgave wordt geactualiseerd.

Uitkomsten Globale Kosteninschatting (GKI) versterkingsopgave tot 2050: een onderzoeksbureau heeft in opdracht van IenW op basis van de uitkomsten van deze eerste beoordelingsronde onderzocht wat de verwachte geschatte versterkingsopgave is in kilometers en in geschatte kosten. Uit de eerste landelijke beoordelingsronde volgt het aantal dijktrajecten dat niet voldoet aan de norm. De beheerders hebben nu ingeschat welk deel van die dijktrajecten daadwerkelijk aangepakt moet worden. Geschat wordt dat van de in totaal ca. 3.500 km, ongeveer 2.000 km aangepakt moet worden. Tot nu toe werd uitgegaan van een schatting van 1.500 km. Bijna de helft hiervan staat geprogrammeerd in het huidige programma van het Hoogwaterbeschermingsprogramma 2024-2035 (HWBP). Een deel van de opgave betreft de rijkskeringen in beheer bij RWS. De kunstwerken en stormvloedkeringen zijn niet meegenomen in het rapport GKI wegens financiering via andere werkstromen (renovaties).

Met een zeer grote onzekerheidsmarge is aangegeven dat voor de geschatte actuele opgave tot 2050 grofweg €24 miljard (prijsspeil 2023) nodig is. Dat is fors meer dan de huidige financiële voorzieningen voor het HWBP in het Deltafonds (ca. €12 miljard (prijsspeil 2021)). Daarbij geeft het bureau aan dat de kosten met een waarschijnlijkheid van 70%, uitkomen binnen een bandbreedte van €15,7 tot €32,9 miljard. Inschattingen worden pas in de loop der tijd zekerder als er beter inzicht is in de precieze opgave o.b.v. nieuwe beoordelingsronden en concrete projectscopes.

Alternatief

Een alternatief voor het omgaan met de resultaten uit de GKI, is om (een deel van) het totaalbedrag van €24 miljard (prijspeil 2023) in te brengen bij de komende formatie. Gezien de grote onzekerheden van de GKI en de lastige onderbouwing komt dit wellicht nog te vroeg. Er is nog tijd om nadere analyses te doen die een betere basis bieden voor nieuwe (financiële) afspraken. Ook kan de samenhang met de lopende evaluatie van de Waterwet in 2024 daarbij dan benut worden. In de evaluatie van de Waterwet wordt o.a. de bekostigingssystematiek en wijze van prioriteren en programmeren van waterveiligheidsmaatregelen en de subsidieverlening onderzocht. Rijk en waterschappen dragen beide 50% bij aan het HWBP. Als de bijdrage van het Rijk hoger wordt, geldt dat ook voor de bijdrage vanuit de waterschappen. Wel wordt geadviseerd om in de brief een 'haakje' te maken voor inbreng op een later moment.

Krachtenveld

De waterkeringbeheerders (RWS en de waterschappen) hebben hun keringen voor de eerste keer beoordeeld aan de hand van de nieuwe normen en systematiek. De beheerders willen logischerwijs goed betrokken worden bij de teksten over de beoordelingen en de communicatie. RWS heeft naast haar waterkeringen ook het rivierbed van de grote rivieren beoordeeld in de Toets Grote Rivieren 2023. ILT is de toezichthouder voor de beoordelingen en de Toets Grote Rivieren. Zij heeft een overkoepelende landelijke rapportage over de uitkomsten van de beoordelingen opgesteld en een check uitgevoerd op de Toets Grote Rivieren 2023.

Het LVB, inclusief GKI, wordt de komende weken afgestemd met de waterschappen, RWS, HWBP, de Unie van Waterschappen, ILT, Deltacommissaris. Het is van belang dat het LVB door de sector breed gedragen is.

Voor burgers en bedrijven kan de boodschap dat veel keringen nog niet voldoen aan de normen mogelijk tot zorgen leiden over de waterveiligheid op dit moment. Overigens is dit niet gebleken naar aanleiding van de brief van mei jl. Wel zal voldoende aandacht worden gegeven aan de woordvoeringslijn en de communicatieboodschap. Mogelijk dat de boodschap dat noodzakelijke dijkversterkingen veel duurder worden, extra media-aandacht oplevert.

Internationale/Europese context

Er is nadere afstemming met Duitse en Belgische overheden nodig, over de invloed van hun keringen op de waterveiligheid in Nederland. Er wordt gewerkt met partners om de mogelijkheden te verkennen voor het reduceren van het overstromingsrisico. In samenwerking met Rijkswaterstaat en de waterschappen worden gesprekken hierover met de betreffende buitenlandse overheden voorbereid.

Politieke context

Er is vanuit de Kamer brede interesse voor het onderwerp. De beoordelingen die de afzonderlijke beheerders hebben uitgevoerd in aanloop naar het uitbrengen van het ILT-rapport over LBO-1, hebben al tot Kamervragen geleid van de VVD over de versterkingsopgave aan de Zeeuwse duinen en zeedijken eind september 2022, over de opgave in Zeeland en hoe de inwoners dit moeten financieren van de SGP tijdens het WGO Water 2022 en over het voldoen aan de wettelijke normen tijdens de begrotingsbehandeling in 2022. Met het uitbrengen van het

Datum

25 augustus 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/238891

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren en Zee

Waterveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

2

LVB kan er opnieuw aandacht komen. Ondanks het feit dat beheerders de veiligheid borgen, kan het LVB vragen oproepen bij burgers, bedrijven en financiële instellingen. De GKI geeft aanleiding om het (eerste) gesprek te voeren over de beschikbare middelen. In het LVB wordt aangegeven welke verdiepende stappen er te nemen zijn om nadere uitspraken te kunnen doen over het aanpassen van de financiële afspraken voor het HWBP, die vaststaan tot 2028.

Financiële/juridische overwegingen

Ondanks de grote onzekerheden kunnen we wel voorzichtig concluderen dat de €426 miljoen/jaar (prijspeil 2021) die beschikbaar is vanuit Rijk en Waterschappen, niet zomaar voldoende is om alle primaire keringen in 2050 te laten voldoen aan de norm. Zoals hierboven beschreven adviseren wij om de opgaven eerst scherper te krijgen zodat de onzekerheidsmarge behapbaar gemaakt kan worden, alvorens hier besluitvorming over plaats te laten vinden. Daarbij hoort ook de vraag 'welke knoppen zijn er om aan te draaien om de budgetspanning te verkleinen'. Dit wordt voorzien in de komende periode t/m 2025.

De IRF is nog niet betrokken in de afstemming over omgang met de uitkomsten van de Kosteninschatting. Dit wordt voorzien na uw reactie op deze nota.

Communicatie

Communicatie over het LVB wordt vanaf september voorbereid door DGWB en DCO, in afstemming met RWS, HWBP, UvW, ILT en Staf DC.

Voorgaande ontwikkelingen en alternatieven

U bent in juni geïnformeerd over een eerdere conceptversie van het LVB met daarbij een bericht dat de uitkomsten van de GKI om een verdiepende slag zullen vragen. U heeft daarbij aangegeven de uiteindelijke kamerbrief van dit najaar nog goed te willen beoordelen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Concept Landelijk Veiligheidsbeeld primaire waterkeringen	Betreft het eerste concept van de brief die na het BO Water van oktober wordt verstuurd
2	Concept eindrapport Globale Kosteninschatting versterkingsopgave primaire keringen tot 2050	Betreft de onafhankelijke rapportage over de inschatting van het aantal kilometers wat aangepakt moet worden n.a.v. LBO-1 en de ingeschatte kosten hiervan.

Datum

25 augustus 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/238891

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir. Waterveiligheid, Rivieren en Zee

Waterveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

2